

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

disertační práce:

Orffův Schulwerk v české hudební výchově – možnosti využití principů Orffova Schulwerku jako prostředku rozvoje hudebnosti školních dětí

autor disertační práce: *Mgr. Václav Salvet*

obor doktorského studia: *Hudební teorie a pedagogika*

V rámci doktorského studia v oboru Hudební teorie a pedagogika na Pedagogické fakultě UK v Praze předložil Mgr. Václav Salvet značně obsáhlou a odborně fundovanou disertační práci. S pečlivou důkladností a osobním zaujetím zpracoval orffovskou problematiku v širších kontextových souvislostech, zahrnujících kromě cenné výzkumné části též aspekty historické a hudebně pedagogické včetně akcentování hudebně psychologické dimenze. Zvolené téma je vzhledem k proměnám současné profílace hudebního vzdělávání na všech školských stupních velmi aktuální, neboť principy a metodika Orffova Schulwerku svou podstatou přirozeně směřují k zážitkovému a diferencovanému učení na základě motivovaného rozvíjení hudebnosti dětí. Ráda konstatuji, že podrobné zpracování tohoto tématu, gradující přesvědčivými výsledky empirického výzkumu, může inspirovat hudebně pedagogickou veřejnost na všech školských stupních k znovuoživení zájmu o orffovské hudební podněty, které do české hudební pedagogiky výrazně pronikly již v šedesátých letech minulého století.

Předložená disertační práce v rozsahu 181 stran je systematicky členěna do čtyř kapitol, dále obsahuje nezbytné součásti jako úvod, závěr, seznam české a zahraniční bibliografie, abstrakt, české a anglické resumé. Obsah celého díla, zejména pak výzkumnou čtvrtou kapitolu, vhodně doplňují a dokumentují bohaté obrazové, textové a notové přílohy /117 stran/ včetně přílohy audio CD a CD-ROMu. Cenným přínosem disertace je hned první, historicky koncipovaná kapitola. Autor v ní seznamuje s historií Orffova Schulwerku a v této souvislosti připomíná i podíl dalších osobností a spolupracovníků, sleduje možnosti adaptace tohoto modelu do jiných jazyků či jeho využití v muzikoterapii, připomíná teoretické práce o Orffově Schulwerku. V chronologickém sledu zde shromáždil množství poznatků převážně ze zahraniční literatury a vybavil je osobními hodnotícími stanovisky. Osobně oceňuji četnost zpracované literatury včetně účelného výběru informací k tématu.

Na tuto kapitolu Mgr. Salvet logicky navázal zmapováním postupného průniku myšlenek Orffova Schulwerku do české hudební pedagogiky. O objektivitě autorova myšlení jistě svědčí úvodní části druhé kapitoly o anticipaci orffovských principů v českém prostředí. Spektrum kontextových vazeb se tu obohacuje o formování nové koncepce Hv, o adaptaci Orffova systému do České Orffovy školy, o profesní hudební vzdělávání učitelů, aktivity České Orffovy společnosti či o analýzu učebních materiálů podle kritéria zohlednění orffovského systému ve vybraných učebnicích Hv. Kontinuitu sledovaných vývojových aspektů účelně završuje též pojednání o Rámcových vzdělávacích programech, v němž jsou výstižně formulovány klíčové vazby těchto školských dokumentů a orffovských principů.

V následující třetí kapitole se autor zaměřil na pedagogickou charakteristiku Orffova Schulwerku. Detailně seznamuje s jeho principy, klíčovými prvky a čtyřstupňovým učebním procesem. Systém představuje jako model, který lze variabilně přizpůsobovat konkrétním školním podmínkám, upozorňuje na nebezpečí případné dezinterpretace. Celkově lze tuto kapitolu považovat za seriózně zpracované kritické hodnocení Orffova přínosu, které je nepochybně cenným a pedagogicky přínosným výsledkem řešení zvolené problematiky a zároveň důležitým předpokladem ke zpracování výzkumné části disertační práce /4. kapitola/. V ní si Václav Salvet vymezil cíl ověřit formou experimentu, zda hudebně pedagogická práce zohledňující principy Schulwerku je realizovatelná v základní hudební výchově a zda progresívně rozvíjí hudebnost dětí. V této souvislosti je třeba uvést, že doktorand Salvet úspěšně zvládl metodiku výzkumu i jeho organizaci, výzkum pečlivě připravil, provedl a vyhodnotil. Přestože si zvolil nevelký výzkumný vzorek dětí, získal zajímavé a dostatečně přesvědčivé výsledky, potvrzující stanovené hypotézy. Významnou součástí 4. kapitoly *Výzkum* jsou též popisy vyučovacích hudebních lekcí, které obsahují rozmanitý hudební materiál, opatřený metodickými komentáři k jeho realizaci s dětmi. V tomto ohledu je však škoda, že sdělovací hodnota některých metodických komentářů je nestandardní. Řada pokynů /zejména v lekcích na s. 108–120/ je formulována nepřesně či neúplně, nezřídka chybí konkrétní hudební pokyny a stanovení výchozích podmínek dílčí hudební situace /Často jde o neuvedení taktu, rytmických figur, tónového prostoru, časových nároků, diferencovaných úkolů aj./. Například: s. 109 „*Učitel opakovaně tleská a děti se přidávají.*“ Otázky: Jakým způsobem se děti přidávají? Jednotlivě? Všichni současně? Imitací? Hrou na zrcadlo? V jakém taktu? Jaký rytmický úryvek je použit? Atd. Na téže straně: Při rytmické deklamaci říkanky *Johnny hoops* se ukazuje prstem metrum nebo rytmus? Na s. 110 „*Aby se dětem zažila patričná fráze, začneme nejprve předřikáváním slov.* Předřikáváním je myšlena rytmická deklamace nebo

běžná promluva? Co konkrétně znamená patříčná fráze? Mimoto v metodických popisech nejsou v potřebné míře zohledněny rozdílné hudební dispozice dětí a také některé rytmické úkoly jsou pro danou věkovou kategorii příliš náročné. Doporučuji proto, aby pro případnou publikaci disertační práce byly tyto pasáže autorem ještě korigovány a poté výstižně zformulovány s ohledem na reálné potřeby hudebních pedagogů.

Ke komplexnímu posouzení disertační práce patří též hodnocení jazykové stránky. V tomto případě je text srozumitelný a čtivý, aniž by postrádal odborný charakter. Práce rovněž disponuje bohatým poznámkovým aparátem, který slouží především ke konkretizaci bibliografických odkazů a ke zpřesnění tvrzení uváděných v textu. Obsáhlý je i seznam české a zahraniční bibliografie.

Struktura, obsah i způsob zpracování plně odpovídají zvolenému tématu, a proto doporučuji, aby disertační práce Mgr. Václava Salveta *Orffův Schulwerk v české hudební výchově* byla přijata k obhajobě.

Prof. PhDr. Eva Jenčková, CSc

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Hudební katedra

V Hradci Králové 11. května 2008